

Den 2 mars 2016 meddelade Migrationsverket att de behövde ett tillskott på 60 miljarder för att klara av de kommande två åren.¹ Spänningarna i östersjöområdet ökar, fler röster höjs för ett svenskt Natomedlemskap och ökade försvarsutgifter. Skolan vill ha mer resurser, klimatsatsningar kostar pengar och Sverige har redan ett av världens högsta skattetryck.

Oavsett politisk färg kan de flesta hitta mängder av saker de vill satsa mer pengar på trots att de statliga utgifterna 2015 uppgick till hela 892 miljarder. I denna rapport görs det motsatta – den letar saker staten skulle kunna spara in på. Syftet är undersöka om 100 miljarder av dessa kunnat sparas in på om politiker prioriterat annorlunda. Det skulle isåfall innebära en minskning av utgifterna på 11,2%. Detta görs för att visa att skattehöjningar inte är det enda sättet att få ökat reformutrymme och att vi inte alls varit tvungna att stänga våra gränser om staten varit bättre på att hushålla med pengar.

Eftersom saker och ting inte går att avskaffa hur som helst så är inte avsikten att visa hur politikerna borde agerat 2014 för att få ut det ur 2015 års budget. Fokus är istället att visa hur budgeten kunnat se ut om annan politik förts tidigare, det ger också möjlighet att räkna på så kallade ”mogna system”, det vill säga reformer som fått tid på sig att verka fullt ut.

Rapporten fokuserar på, och behandlar, enbart de utgifter som har en tydlig koppling till statsbudgeten. Besparingar som enbart faller ut på kommun- och landstingsnivå är såklart minst lika viktiga, men är inte fokus för denna rapport (även om det går att anta att stora summor går att spara även där). På samma sätt går det inte att göra alltför heroiska antaganden om dynamiska effekter.

Vidare är olika former av så kallade skatteutgifter och avdrag i detta arbete att betrakta som utgifter, även om det går att argumentera för att avskaffande av dem snarare är en skattehöjning. Det gäller exempelvis nedsatta momssatser och avdrag som ränteavdraget. I praktiken blir dock effekten för skattebetalarna densamma av ett avdrag och en ren subvention, och det är pengar som staten haft tillgång till om de inte valt att göra avvikande nedsättningar av olika politiska skäl.

---

¹ <http://www.di.se/artiklar/2016/3/2/migrationsverket-begar-60-miljarder-extra/>

Rapporten fokuserar på ett antal områden där kostnaderna kan minska och utgår från 2015 års budget då det ännu inte finns tillräckligt mycket, eller tillförlitlig, information att tillgå för att använda budgeten för 2016. I största möjliga mån har jag undvikit att utföra beräkningar och göra uppskattningar på egen hand. Istället har fokus varit på att kontakta berörda myndigheter och andra kunniga personer inom respektive område - dels för att få så rättvisande siffror som möjligt men också för att arbetet ska bli så opartiskt som möjligt. Siffror har främst hämtats från regeringens egen hemsida och myndigheters årsredovisningar.

Avslutningsvis ska sägas att ett kriterium för förslagen är att människor i så liten utsträckning som möjligt ska uppleva att Sverige har förändrats. Det innebär att alla ska kunna känna sig trygga, få sina rättigheter skyddade och ges samma chans att lyckas oavsett socioekonomisk bakgrund trots de besparingar som går igenom i rapporten. Därför har en del områden fått vara helt fredade från diskussion, bland dem kan nämnas försvar, polis och rättsväsende, grund- och gymnasieskola, bistånd och migration. Sannolikt är det möjligt att spara pengar även här, men för att understryka att besparingar är möjliga utan att statens viktigaste funktioner utsätts för nedskärningar så får de lämnas orörda.

Rapportförfattare:

Max Sjöberg

Andre vice ordförande

Liberala ungdomsförbundet

Total besparing (miljarder kronor)

Kortad föräldraförsäkring: 9,3
Avskaffad jämställdhetsbonus: 0,34
Behovsprövat barnbidrag: 19,3
Behovsprövad studiehjälp: 2,5
Studiebidraget ersatt med lån: 12,963
Minskat antal högskoleplatser: 1
Besparingar inom kulturbudgeten: 6,329
Avskaffande av stöd till religiösa samfund: 0,1
Indragna bidrag folkbildning och studieförbund: 3,598
Övriga besparingar inom UO17: 0,739
Nedläggande av Tillväxtverket och minskade regionala bidrag: 3,953
Nedläggning av Vinnova: 2,9
Nedläggning av institutet för framtidsstudier: 0,02
Frusen uppräknig av statliga förvaltningsanslag: 0,9
Minskade skatteutgifter: 13,14
Avskaffat ränteavdrag: 16,6
Sjuk- och rehabiliteringspenning: 3,25
Höjt högkostnadsskydd: 0,490
Nedläggning av Folkhälsomyndigheten: 0,329
Besparingar inom Arbetsförmedling och arbetsmarknad: 0,9
Höjd andel egenfinansiering av A-kassa: 3,556
Summa summarum: 102,751 miljarder

Kortad föräldraförsäkring

Sverige har idag världens längsta föräldraförsäkring² där föräldrarna tillåts ta ut föräldrapenning i 16 månader. Det kan jämföras med exempelvis Storbritannien (12 månader), Tyskland (12 månader), Australien (drygt 4 månader) och Belgien (3 månader). På sikt går det att föra diskussioner om att helt privatisera försäkringen, men ett realistiskt första steg hade varit att korta ner den till 12 månader. Detta har Riksdagens Utredningstjänst (RUT) räknat på, och kommit fram till att det hade inneburit en förstärkning av statsfinanserna med 9,3 miljarder³ fördelat enligt följande:

Ökad intäkt från arbetsgivaravgift: +2,6 miljarder
Minskad kostnad för utbetalning av föräldrapenning: +7,2 miljarder
Ökad utbetalning av jobbskatteavdrag: -0,9 miljarder
Ökad inbetalning av statlig ålderspensionsavgift: 0,7 miljarder
Skattereduktion för allmän ålderspensionsavgift: -0,3 miljarder
Summa: 9,3 miljarder

Avskaffad jämställdhetsbonus

På samma tema borde jämställdhetsbonusen avskaffats för länge sedan. Idag är den det, men 2015 fanns den fortfarande kvar. Det är en statlig satsning med syftet att få föräldrarna att dela mer lika på föräldraförsäkringen och den har hittills kostat 1,3 miljarder kronor. Förutom att denna form av social ingenjörskonst med skattebetalarnas pengar inte är önskvärd så visade en undersökning gjord av försäkringskassan att endast 4% av föräldrarna tog bonusen i beaktning när de bestämde hur ledigheten skulle fördelas. Kostnaden för detta under 2015 var 340 miljoner, pengar som kunnat sparas in.⁴

Summa: 340 miljoner

---

² <http://www.di.se/artiklar/2016/3/2/migrationsverket-begar-60-miljarder-extra/>

³ RUT: 2015:2081 – Offentligfinansiella effekter föräldraförsäkring

⁴ <http://www.dagensarena.se/redaktionen/veckans-graf-notan-for-jamstalldhetsbonusen-13-miljarder/>

Behovsprövat barnbidrag

Bara timmar efter Estelles födsel den 23 februari 2012 skickades ett pressmeddelande ut som löd: *"Försäkringskassan gratulerar kronprinsessan Victoria och Prins Daniel till föräldrskapet. Vi vill berätta att vi betalar ut det första barnbidraget till er den 20 mars"*. Givetvis sticker det i ögonen hos många att kungafamiljen får bidrag, men det är helt i enlighet med dagens regelverk som säger att alla barnfamiljer i Sverige idag ska erhålla barnbidraget. År 2015 uppgick kostnaden för det till 25,8 miljarder⁵ och betalas ut till föräldrar till barn i åldrarna 0-16.

En rimlig princip är att bidrag inte ska vara för alla, utan för dem som behöver dem. SCB har tagit fram ett mått på inkomststandard som visar hur länge en familjs inkomster räcker. Om inkomststandarderna är 1 så klarar hushållet av att täcka utgifter och de nödvändigaste levnadsomkostnaderna. Den genomsnittliga inkomststandarderna är 1,97⁶, vilket innebär att en genomsnittlig barnfamilj i princip skulle kunna försörja en lika stor familj till. Att avskaffa barnbidraget helt hade påverkat många familjer hårt, inte minst ensamstående föräldrar med låga inkomster, och kan inte heller ses som genomförbart i närtid. Det hade däremot varit möjligt att behovspröva det, så att bidraget bara betalas ut till ekonomiskt utsatta familjer.

Andelen barn som lever i hushåll med låg ekonomisk inkomststandard är 8%. För att göra denna reform mindre kännbar för de mest ekonomiskt utsatta familjerna, och ha en säkerhetsmarginal på 200%, skulle de 24% av familjerna med lägst ekonomisk inkomststandard få behålla bidraget. Och om de administrativa kostnaderna för att betala ut bidraget antas vara proportionerliga, skulle det innebära att drygt 6,2 miljarder betalades ut och att 19,6 miljarder sparades (den totala summan var 25,8 miljarder).

Utöver detta skulle det tillkomma en administrativ kostnad för att genomföra själva behovsprövningen. Några siffror för vad det skulle kosta finns inte att tillgå, inte heller skatteverket kunde svara på det. En myndighet som däremot behovsprövar bidrag redan idag är den centrala studiestödsnämnden (CSN), och i deras årsredovisning anges att en behovsprövning vid ansökan om bidrag + lån kostar 312 kr per beslut.⁷ I

⁵ <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/statens-budget-2015-i-siffror-utgiftsomrade-12-ekonomisk-trygghet-for-familjer-och-barn/>

⁶ <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Artiklar/Okade-skillnader-i-barnfamiljers-inkomststandard/>

⁷ http://www.csn.se/polopoly_fs/1.167261/arsredovisning2015.pdf

slutet av 2014 fanns det 1 882 000 barn i åldrarna 0-16 år i Sverige. 24% av dem blir 451 680.

Om vi utöver detta antar att det blir dubbelt så många som söker bidraget som antalet som faktiskt får beviljat så skulle det bli 903 360 ansökningar att hantera till en kostnad av 280 miljoner. Denna del måste dras av från den totala besparingen, som då landat på drygt 19,3 miljarder.

Summa: 19,3 miljarder

Behovsprövad studiehjälp

Studiehjälp fungerar ungefär som barnbidrag, men gäller från det att barnet fyllt 16 tills dess att det går ur gymnasiet eller fyller 20. Den totala summa som utbetalades 2015 var 3,3 miljarder⁸. Om studiehjälpen behandlas och beräknas på samma sätt som barnbidraget så resulterar det i en besparing på drygt 2,5 miljarder.

Summa: 2,5 miljarder

Studiebidraget ersatt med lån

Sverige har idag ett av världens absolut mest generösa system för högre utbildning. Förutom helt avgiftsfri utbildning så tillhandahåller staten både bidrag och ett subventionerat lån. Det sägs vara för att tillgängliggöra högre utbildning för så många som möjligt, men samtidigt är skattetrycket så högt och lönenivåerna så låga att det ofta inte lönar sig med högre utbildning.. Här finns besparingspotential. Ett sätt att göra det, utan att stänga dörren för någon med sämre socioekonomiska förutsättningar, är att avskaffa bidragsdelen helt och istället höja lånedelen med motsvarande summa. Det kommer resultera i att blivande akademiker i högre grad skuldsätter sig, men med en lägre skatt under arbetslivet kommer det jämnas ut sig och icke-akademiker slipper att via skattsedeln att sponsra framtida höginkomsttagares utbildning. 2015 betalades det ut 9,954 miljarder i grundbidrag och 421 miljoner i tilläggsbidrag.⁹ En sådan reform hade gett en sammanlagd besparing på 10,375 miljarder kronor.

Utöver det tillkommer idag en kostnad för staten på 25,53% av grundbidraget i så kallad statlig ålderspensionsavgift, även den hade

---

⁸ <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/statens-budget-2015-i-siffror-utgiftsomrade-15/>

⁹ Johnny Svanström, utredare CSN. [alla siffror i stycket]

försvunnit om bidragsdelen helt ströks. Det ger en besparing på ytterligare 2,541 miljarder kronor.

En övergång till bara lån hade däremot inte varit helt kostnadsfri då det medför vissa kostnader för staten. En av kostnaderna är framtida avskrivningar, eftersom alla lån helt enkelt inte betalas tillbaka. För närvarande är den andelen 7,3%, vilket innebär att en ökning av lånen med 10,375 miljarder skulle medföra en kostnad på 757 miljoner i framtida avskrivningar.

Lånedelen är idag dessutom subventionerad av CSN, då de lånar pengar till en högre summa än vad de själva kräver av sina låntagare. För närvarande lånar de in för 0.86% och lånar ut för 0.6%, en skillnad på 0.26% på det totala beloppet. Även denna subvention går att stryka (räntan är ändå långt under marknadsränta), och skulle isåfall medföra en besparing på 804 miljoner kronor vilket var de totala kostnaden för skillnaden mellan in- och utlåningsränta för CSN. Det skulle också göra systemet mer konsekvent när ränteavdraget är avskaffat – inga lån är längre subventionerade.

Besparing bidrag: 10,375 miljarder

Besparat statlig ålderspensionsavgift: 2,541 miljarder

Ökade kostnader: 757 miljoner

Besparing slopande av räntesubvention: 804 miljoner

Summa: 12,963 miljarder

Minskat antal högskoleplatser

Bra högskoleutbildningar är jättebra. När de fungerar och håller hög kvalitet gör de att människor får möjlighet att förverkliga sig själva, ser till att arbetsmarknaden får tillgång till arbetskraft med rätt kompetens och bidrar till att öka tillväxten. Tyvärr gör svensk högskola inte alltid just detta. Ett problem som rapporterats av bland annat Dick Harrysson, professor i historia vid Lunds universitet, är att lärosätena i för liten grad fokuserar på att förmedla kunskap. Istället finns det inofficiella mål att släppa igenom så många studenter som möjligt med godkända betyg för att få så stora bidrag som möjligt.¹⁰

---

¹⁰ <http://www.svd.se/dick-harrison-hogre-utbildning-ar-ett-haveri>

Samtidigt finns det utbildningar som tar in i princip alla som söker. Höstterminen 2012 var det exempelvis möjligt att läsa "Manus för film och TV" på högskolan i Dalarna, "Freds- och konfliktvetenskap" på Malmö Högskola och "Turismprogrammet" på Umeå Universitet genom att skriva 0.1 på högskoleprovet.¹¹ Det finns också utbildningar som det finns skäl att diskutera om de överhuvudtaget bör finansieras av det offentliga, exempelvis "Fotbollens historia" som erbjuds vid Malmö Högskola¹² eller "Vampyrer och makt" vid Linnéuniversitetet.¹³

Utöver det rapporterades det under 2014 att kunskapsnivån på de elever som antas till högskolan sjunkit rejält. Av dem som antogs till KTH under hösten 2013 var det exempelvis en femtedel som inte klarade av ett prov i grundskolans matematik.¹⁴ En docent i litteraturvetenskap vid Stockholms universitet konstaterade att det som behandlas i kurser på B-nivå under 1990-talet nu behandlas på D-nivå.¹⁵

Det finns givetvis många högre utbildningar i Sverige som håller hög kvalitet, men det samlade intrycket är att det finns en hel del av dem som inte håller måttet. Även bland utbildningar som i sig håller måttet finns indikationer, bland annat ovan nämnda, om att det tas in många studenter som helt enkelt inte platsar på utbildningen.

Förutom att det leder till en sänkt nivå på utbildningarna och en devalvering av värdet på högskolepoäng så är ger det staten onödigt stora kostnader. Utan att gå in på exakt vilka utbildningar som bör skrotas och vilka som bör bantas med hur många platser så är det inte alltför vågat antagande att antalet platser skulle kunna minska med 5%. Tidigare omvandling av CSN-bidrag till lån skulle säkerligen också minska söktrycket, vilket gjort det än mer befogat att minska antalet platser.

Under 2015 var antalet anslagsfinansierade studenter 293 650¹⁶, och genomsnittskostnaden per år för en högskoleplats, exklusive CSN, var drygt

---

¹¹ <http://www.aftonbladet.se/temautbildning/article16519820.ab>

¹² <http://edu.mah.se/sv/Course/IF111F>

¹³ https://lnu.se/kurs/4li005/20163/s5020/#semester_20153

¹⁴ <http://www.svd.se/laga-mattekunskaper-sanker-nivan-pa-hogskolan>

¹⁵ <http://www.expressen.se/nyheter/dokument/universitetslarm-nya-studenter-kan-for-lite>

¹⁶ <http://www.uka.se/download/18.6e65a54814c9d64344d17c3c/1454413122678/arsrapport-2015.pdf>

70 000 kr.¹⁷ Det innebär att en minskning av det totala antalet platser på högskolan skulle ge en besparing på en bit över en miljard.

Summa: 1 miljard

Besparingar i kulturbudgeten

En betydande post i statsbudgeten är den för kultur, medier, trossamfund och fritid. Sammanlagt uppgår den till 12,8 miljarder¹⁸ - besparingspotentialen är stor. Att stora summor satsas på kultur brukar motiveras med att det finns kulturformer och yttringar som inte skulle överleva på marknadsmässiga grunder och därför måste hållas flytande med hjälp av statligt stöd, eftersom att de är värdefulla ur en eller annan aspekt. Som exempel kan nämnas att Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens hus, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen uppbär närmare en miljard kronor i bidrag årligen. En av de absolut första sakerna att dra in på när det ska sparas pengar i statsbudgeten är just det kraftiga subventionerandet av vuxna människors hobbies.

En konsekvens av detta blir sannolikt att en del former av kultur blir mindre tillgängliga, att antalet teatrar på landsbygden minskar och att större institutioner kommer att behöva arbeta mer aktivt för att få sponsorer. Det kan tyckas tråkigt för många, men det är i grunden inte konstigare än att artister eller författare som inte lyckas sälja tillräckligt för att försörja sig slå ut och tvingas sysselsätta sig med något annat.

Det finns också ideologiska aspekter att väga in. Staten ska kort och gott inte avgöra vad som är god kultur och inte och när statliga bidrag till vissa aktörer snedvrider marknaden sätts konkurrensen ur spel. Kultur är bra, trevligt och gör många människor glada men bör betalas av de som väljer att nyttja den och inte med våra skattepengar. Med detta sagt bör ett antal budgetposter utgå. Bland dessa finns:

- Kulturområdesövergripande verksamhet (1,760 miljarder). Här återfinns bland annat kostnader för statens kulturråd samt bidrag till allmän och regional kulturverksamhet

¹⁷ <http://www.saco.se/globalassets/saco/dokument/rapporter/2015-vad-kostar-en-akademiker.pdf>

¹⁸ <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/statens-budget-2015-i-siffror-utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid/>

- Teater, dans och musik (1,277 miljarder). Där ingår bidraget i miljardklassen till bland annat Operan och Dramaten, men också bidrag till vissa teater-, dans- och musikändamål samt statens musikverk.

- Litteraturen, läsandet och språket (314 miljoner). Dessa pengar används främst till bidrag till litteratur och kulturtidskrifter, men också institutet för språk och folkminnen. Här hittar vi också myndigheten för tillgängliga medier, som exempelvis arbetar med att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av böcker genom punktskrift. Just den myndigheten får lämnas orörd, till en kostnad av 118 miljoner. Sammanlagd besparing under denna post blir då 196 miljoner.

- Bildkonst, arkitektur, form och design (80 miljoner). Bland annat statens konstråd, nämnden för hemslöjdsfrågor och konstnärlig gestaltning av den gemensamma miljön.

- Kulturskaparnas villkor (398 miljoner). Olika former av bidrag och ersättningar till konstnärer.

- Muséer och utställningar (1,394 miljarder). Går till de statliga museerna och en liten summa går dessutom i bidrag till andra muséer. Muséer borde, liksom andra former av kulturyttringar, helt enkelt få klara sig på marknadsmässiga villkor.

- Film (309 miljoner). Drygt 300 miljoner betalas förra året ut i statligt filmstöd. Stödet har varit kritiserat för sin utformning och ska nu göras om, för att rikta in sig mer mot ”breda publikfilmer med hög kvalitet”.¹⁹ En genre som helt klart borde få konkurrera på marknadsmässiga villkor.

- Medier (91 miljoner). Här ingår exempelvis statens medieråd och stöd till taltidningar. Utbyte av tv-sändningar mellan Sverige och Finland bevaras, till en kostnad av 22 miljoner. Sammanlagd besparing blir då 69 miljoner.

- Kulturmiljö (926 miljoner). Här ingår bland annat bidrag till kulturmiljövård och kyrkoantikvariatisk ersättning.

Summa: 6,329 miljarder

¹⁹ <http://www.regeringen.se/debattartiklar/2015/05/filmavtalet-sags-upp-2017--ersatts-med-ny-filmpolitik/>

Avskaffande av stöd till religiösa samfund

Utöver den kyrkoantikvariatiska ersättningen betalar staten ut bidrag till olika religiösa samfund. 2015 var det 42 organisationer som fick dela på 92 miljoner kronor²⁰. Bland de samfund som fick pengar kan nämnas Sjundedags adventistsamfundet, Pingströrelsen, Evangeliska fosterlandsstiftelsen och 15 olika ortodoxa kyrkor.²¹ Religionsfrihet bör såklart fortsätta råda i Sverige men det finns inget som säger att människors utövande av religion bör bekostas av skattemedel. Utöver de utbetalda pengarna kostade Nämnden för statligt stöd till trossamfund 10 miljoner i förvaltning. I samband med att inga pengar betalas ut kan den såklart också läggas ner.

Summa: 100 miljoner

Indragna bidrag till folkbildning och studieförbund

En inte oansenlig post i den statliga budgeten är bidragen till folkbildning (genom bland annat folkhögskolor) och studieförbund, som landar på drygt 3,6 miljarder²². Den ligger under samma post som kulturbudgeten, men förtjänar ett eget omnämmande. Vad de egentligen gör är inte så lätt att utläsa på deras hemsida, men på www.folkbildningsradet.se beskriver de exempelvis kriterierna för att vara en studiecirkel som är berättigad till statsbidrag.

- Öppen för alla, utan krav på formella förkunskaper
- Deltagarna har inflytande över innehåll och upplägg
- Den leder till ett lärande vars syfte är utveckling och förändring
- Kunskap söks gemensamt och samtal och diskussion är en viktig del
- Det finns tid för reflektion och eftertanke mellan sammankomsterna

Den organisation som mottager mest bidrag, 474 miljoner år 2015, var Arbetarnas Bildningsförbund.²³ På deras hemsida kan man läsa att de är partipolitiskt obundna men att deras värderingar sammanfaller med arbetarrörelsens, vilket kan ha att göra med att de grundades av

²⁰ <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/statens-budget-2015-i-siffror-utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid/>

²¹ http://www.sst.a.se/download/18.68ac296914dd9d4e076af6b8/1434100505869/SSTfolder_2015_web.pdf

²² <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/statens-budget-2015-i-siffror-utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid/>

²³ <http://www.folkbildningsradet.se/globalassets/statsbidrag-studieforbund/2015/statsbidrag-studieforbund-2015-150218.pdf?epieditmode=true>

Socialdemokraterna och LO. En snabb kik under fliken ”kurser och studiecirklar” på deras hemsida visar att de fem första träffarna är²⁴:

- Graffiti – begrepp, teknik, måla!
- Persisk matlagning
- Damma av dragspelet och kom igång
- Studiecirkel språk och sy café
- Kom och köra med PRO Sävsjö

Gällande folkbildning och folkhögskolor skiljer sig kraven inte nämnvärt åt. På Folkbildningsrådets hemsida går att läsa att riktlinjerna från regeringen bland annat lyder *”Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället”*. Att öka sin kunskap och bildning är förvisso inget negativt i sig, men det är heller inget staten behöver eller bör subventionera med skattemedel. Den högre utbildning som finns i Sverige kan skötas av universiteten där kvalitén och kraven är högre.

Summa: 3,598 miljarder

Övriga besparingar inom UO17

UO17 är det utgiftsområde i statsbudgeten som täcker kultur, medier, trossamfund och fritid. Även här går att skära en del exempelvis.²⁵

- Bidrag till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer (15 miljoner). Vill partierna ha separatistiska sidoorganisationer så må det vara hänt, men de får redan stora statliga anslag och isåfall får de använda dem för att bekosta det.
- Stöd till friluftorganisationer (28 miljoner). Friluftsliv är härligt, men precis som andra hobbies kan utövarna bekosta den.
- Bidrag till allmänna samlingslokaler (32 miljoner). Även föreningslivet borde på egen hand få bekosta sina lokaler
- Visst statligt stöd till stöd till idrotten: (664 miljoner). Är en relativt stor post som innehåller en del rimliga saker som dopingbekämpning och stöd till ungdomsidrott. Finns dock besparingspotential även här som ramanslag till ”satsning på idrott och motion” (500 miljoner) och anslag till

²⁴ <http://www.abf.se/Sokresultatsida/#f=d718b5b1e3295022de5bb0c9b379705b> [2016-08-27]

²⁵ <http://www.regeringen.se/artiklar/2015/05/statens-budget-2015-i-siffror-utgiftsomrade-17-kultur-medier-trossamfund-och-fritid/>

vuxenutbildning (164 miljoner).²⁶

Summa: 739 miljoner

Nedläggande av Tillväxtverket och minskade regionala bidrag

Tillväxtverket är en myndighet som ligger under Näringsdepartementet. På sin hemsida beskriver de sitt uppdrag som: ”[vi] arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Vi gör det genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och för attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.” Många insatser riktas direkt till företag, eller blivande företagare, medan andra syftar till att på längre sikt skapa förutsättningar för företagande. En stor post i budgeten för regional utveckling är Transportbidraget, som helt enkelt ges till norrländska företag som har långa transportsträckor. Enbart transportbidraget kostade 400 miljoner under 2015.²⁷

Som tidigare nämnts är starka och innovativa företag jättebra, men inget staten bör finansiera. Ett attraktivt företagsklimat skapas genom enkla regler och låga skatter, inte genom subventioner och bidrag. Under 2015 uppgick verksamhetens kostnader till.²⁸

Verksamhetens kostnader till 422 miljoner.

Medel som betalats från statens budget för finansiering av bidrag: 3,157 miljarder

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag 14 miljoner

Summa: 3,593 miljarder

---

²⁶ <http://centrumforidrottsforskning.se/wp-content/uploads/2016/05/Statens-stod-till-idrotten-uppfoljning-2015.pdf>

²⁷ <http://www.mynewsdesk.com/se/tillvaextverket/documents/aarsredovisning-2015-53438>

²⁸ Luis Barturén, kansliråd Näringsdepartementet

Nedläggning av Vinnova

Det finns också en mängd olika statliga subventioner och bidrag att söka för svenska företag. En av de främsta distributörerna för dessa är Vinnova, som finns under näringsdepartementet. Deras syfte är att främja tillväxt och stärka svenska företags konkurrenskraft, och detta görs genom att de finansierar olika forsknings- och utvecklingsprojekt.

Det har ifrågasatts hur effektiva deras satsningar egentligen är. I en granskning gjord av Ratio gällande två av deras program, som betalat ut sammanlagt över 560 miljoner kronor, konstaterades det att det inte gick att se några statistiskt säkerställda effekter på varken antalet anställda, de anställdas produktivitet eller utbildningsgrad hos företagen.²⁹ Att svenska företag satsar på forskning och utveckling är strålande, men det är något som de bör bekosta själva. Den totala kostnaden för Vinnova under 2015 var drygt 2,9 miljarder³⁰, pengar som helt klart hade kunnat användas bättre någon annanstans.

Summa: 2,9 miljarder

Nedläggning av Institutet för framtidsstudier

Ovan nämnda resonemang går att tillämpa även på Institutet för framtidsstudier. Extra anmärkningsvärt här är att av deras budget på 20 miljoner, som är helt finansierad av statliga anslag, är det bara 6 030 000 som går till forskning och publicering. Över två tredjedelar av pengarna används till lokalkostnader, administration och ersättning till ledning och vice VD³¹. http://www.iffs.se/media/21811/arsredovisning_2015_f_webb.pdf

Summa: 20 miljoner

Frusen uppräknig av statliga förvaltningsanslag

Varje år omräknas de statliga anslagen för förvaltnings- och investeringsändamål. Det vill säga de pengar som används till löner, lokaler och övriga kostnader för våra myndigheter. Det görs för att återspegla pris- och löneförändringar i övriga samhället och knyts till olika prisindex, så att

²⁹ <http://ratio.se/publikationer/statliga-innovationsstod-till-sma-och-medelstora-foretag-har-de-nagon-effekt/>

³⁰ http://www.vinnova.se/upload/EPiStorePDF/vi_16_04.pdf

³¹ http://www.iffs.se/media/21811/arsredovisning_2015_f_webb.pdf

inflationen varje år inte automatiskt innebär en besparing för myndigheterna. 2015 omfattade detta runt 270 olika anslag.

Mycket kritik riktas från högerhåll mot våra myndigheter, men att de lägger för lite resurser på administration och förvaltning är det få som hävdar. Exempelvis ligger många av dem på väldigt attraktiva adresser, vilket gör att kostnaderna är högre än vad de borde varit. Det finns sannolikt större besparingar att göra på detta område för den som sätter sig in rejält, men ett enkelt sätt att göra det är att för ett år helt enkelt inte automatiskt höja anslagen i takt med inflationen. Om denna uppräknings inte skett 2015 hade det inneburit en besparing på 900 miljoner³², vilket inneburit en eller ett par procents besparing men sannolikt inte krossat någon samhällsbärande funktion. Eventuellt hade några av dem behövt flytta till billigare lokaler, något som i sig inte hade varit av ondo.

Summa: 900 miljoner

Minskade skatteutgifter

Skatteutgifter är ett samlingsbegrepp för de effekter på skatteintäkter som orsakas av särregler i skattelagstiftningen. Av olika skäl har politiker valt att införa subventioner genom skattelättnader, exempelvis nedsatt moms på mat eller avdrag för resor till och från arbetet och följderna av det blir att människor betalar lägre skatt. Jag väljer dock inte att betrakta justeringar av dessa som skattehöjningar utan som borttagande av subventioner av olika slag. Att justera så tidningar och böcker idag får samma moms som andra varor kan förvisso ses som en skattehöjning, men det kan lika gärna betraktas som att staten tidigare valt att subventionera tidningar och böcker. Effekten för staten, och skattebetalarna, blir i alla fall densamma.

En del av de kostnader som redovisas som skatteutgifter är tveksamt om det egentligen är faktiska kostnader, exempelvis att blodgivare inte behöver betala skatt på tack-gåvan de får eller att förmånsvärdet på en bil inte förändras om arbetsgivaren installerar alkoholås. För överblickens skull samlas de upp och går att läsa om i exempelvis regeringens skrivelse 2015/16:98 "Redovisning av skatteutgifter 2016".³³

---

³² <http://www.folkpartiet.se/wp-content/uploads/2015/10/Dnr-20151243-Begr%C3%A4nsade-f%C3%B6rvaltningsanslag.pdf>

³³ <http://www.regeringen.se/contentassets/a03cbcab52a400ea408c518a9c05f73/redovisning-av-skatteutgifter-2016-skr.-20151698>

Det finns ett egenvärde i att ha ett skattesystem som är så enhetligt och lättbegripligt som möjligt. Är det ett lapptäcke av olika avdrag och särlösningar så måste mer resurser läggas på kontroll, deklaration och planering både från statligt och privat håll. Det är också positivt om skattebetalarna i så stor mån som möjligt faktiskt förstår hur systemet fungerar. Kostnader som uppstår i samband med att någon arbetar långt ifrån sitt hem är exempelvis något som bör bäras av företaget eller den anställda själv och inte av skattebetalarna. På samma sätt är det såklart upp till vilket företag som helst om de vill skicka bidrag till Svenska Filminstitutet, men det innebär inte att det ska vara avdragsgillt.

Avdrag för ökade levnadsomkostnader och dubbelt boende: 860 miljoner
Avdrag för resor till och från arbetet: 5,16 miljarder
Avdrag för bidrag till Svenska Filminstitutet och Tekniska Muséet: 50 miljoner

Summa avdrag: 6,07 miljarder

Det finns utöver det en mängd varor och tjänster som har nedsatt moms. Exempel på detta är böcker, livsmedel, betal-TV, musiknoter, transport i skidliftar och entréer till kulturevenemang. Förutom att det är en stor skatteutgift så ska staten vara så neutral som möjligt inför hur vi medborgare väljer att konsumera varor och tjänster. Om det ska ske så är subventioner och/eller punktskatter ett mer träffsäkert verktyg. En mer enhetlig momssats, på dagens nivå som är 25%, hade minskat skatteutgifterna enligt följande:

Tidningar och tidsskrifter: 1 790 miljoner
Böcker och broschyrer: 1 320 miljoner
Entreavgiftsbelagda kulturella föreställningar: 1 920 miljoner
Kommersiell idrott: 1 810 miljoner
Transport i skidliftar: 190 miljoner
Entré till djurparker: 80 miljoner
Försäljning av konstverk överstigande 300 000 kr/år: 20 miljoner

Summa reducerad moms: 7,07 miljarder

Avdrag: 6,07 miljarder
Reducerad moms: 7,07 miljarder
Summa skatteutgifter: 13,14 miljarder

Avskaffat ränteavdrag

Ränteavdraget innebär att man i sin deklaration kan göra avdrag för kapitalförluster till följd av bostadslån. Dessa kan inte bara kvittas mot kapitalinkomster utan även mot inkomster från arbete, vilket i praktiken resulterar i att det blir billigare att låna pengar. Detta har kritiserats från många håll och bland dem som framfört kritik kan nämnas riksbankschefen Stefan Ingves³⁴, Bankföreningens VD Hans Lindberg³⁵ och ett antal politiska partier.

Förutom att det bidrar till att öka priset på bostäder och i praktiken innebär en omfördelning av kapital från låg- till höginkomsttagare så är det en stor utgift för staten – den årliga kostnaden för ränteavdraget brukar ligga på runt 30 miljarder årligen.³⁶ Om ränteavdraget inte funnits hade bostadspriserna sannolikt inte varit så höga som de är idag och risken för en bubbla varit mindre, men framförallt hade det inneburit en rejäl besparing i statskassan. På grund av de exceptionellt låga räntorna det senaste året uppgick avdraget bara till 16,6 miljarder 2015³⁷, men det är likväl pengar som inte borde betalats ut.

Summa: 16,6 miljarder

Sänkt sjuk- och rehabiliteringspenning

Sjukpenning är den ersättning som betalas ut av försäkringskassan när en anställd har varit frånvarande från jobbet på grund av sjukdom i mer än två veckor. De första två veckorna betalas av arbetsgivaren, med undantag av en karensdag som i praktiken den anställde får stå för själv.

Ersättningsnivån på sjukpenningen är 80% SGI (97% av genomsnittslönen på ett år) första året, och sjunker sedan till 75%. Detta gäller för årslöner upp till 7,5 prisbasbelopp, som för 2015 var 44500, sedan slår man i taket och kan inte få en högre ersättning oavsett hur hög lön man har.

Sjukpenning är inte att förväxla med sjukersättning (det som i vardagligt tal kallas för förtidspension) som har en ersättningsnivå på 65%. Det är alltså en nivå som det idag bedöms gå att överleva på. Nivån på rehabiliteringspenning, som är den ersättning som utgår till den som

³⁴ <http://www.di.se/artiklar/2016/2/23/ingves-gyllene-tillfalle-att-sanka-ranteavdragen/>

³⁵ <http://www.dn.se/ekonomi/bankerna-vill-slopa-ranteavdrag/>

³⁶ <http://www.scb.se/sv/ /Hitta-statistik/Artiklar/Sa-skulle-tak-pa-ranteavdrag-paverka/>

³⁷ Prognos gjord av Tomas Forsfält på Konjunkturinstitutet. 08-453 59 56

befinner sig i aktiva program för att ta sig tillbaka, ligger även den på 80 respektive 75% det vill säga samma nivå som sjukpenning.

De allra flesta anställda i Sverige idag har möjlighet att få ut ett högre belopp, antingen genom avtal med sin arbetsgivare eller genom privata försäkringar. En relevant diskussion är hur stor del av detta som staten ska stå för och hur stor del som faktiskt ska bekostas av arbetstagaren själv.

Det är rimligt att nivån på sjukpenning är högre än nivån på sjukersättning, då tanken är att den som har sjukpenning ska återvända till arbetsmarknaden och det skapar incitament att faktiskt aktivt försöka ta sig tillbaka. På samma sätt är det rimligt att nivån på rehabiliteringspenning är högre än nivån på sjukpenning, då det bör premieras att delta i program för att komma in på arbetsmarknaden igen.

Med detta sagt är det ändå befogat att låta arbetstagare ta ett större ansvar för att trygga sin inkomst. Detta kan som sagt ske genom privata försäkringar, men kommer troligtvis främst att ske genom överenskommelser med arbetsgivare eller fack. Ett förslag på hur detta skulle kunna göras är:

- Behåll sjukersättningen på 65% som idag, vilket är en relativt låg nivå.
- Sänk nivån på sjukpenning från 80/75% till 70%, vilket uppskattningsvis skulle vara en minskning med i genomsnitt 10% från dagens nivåer. För 2015 budgeterades 32, 741 miljarder.³⁸ En minskning med 10% skulle isåfall innebära en besparing på drygt 3,2 miljarder
- Rehabiliteringspenning ligger på 75% från dag ett. För 2015 var den totala kostnaden budgeterad till 1,557 miljarder, och givet samma beräkning som på sjukpenningen hade det inneburit en besparing på 50 miljoner.

Värt att nämna i sammanhanget är att denna förändring också gett andra effekter som är svåra att mäta. Antalet personer som behövt söka försörjningsstöd hade troligen ökat, vilket skapat ökade utgifter. Å andra sidan hade de beteendekonomiska effekterna, att människor i lägre grad

---

³⁸ <http://www.regeringen.se/contentassets/f479a257aa694bf097a3806bbdf6ff19/utgiftsomrade-10-ekonomisk-trygghet-vid-sjukdom-och-funktionsnedsattning>

varit sjukskrivna och i högre grad förvärvsarbetat, sannolikt varit lika stora eller större på plussidan.³⁹

Besparingen blir således:

Sjukpenning: 3,2 miljarder

Rehabiliteringspenning: 50 miljoner

Summa: 3,25 miljarder

Höjt högkostnadsskydd

Högkostnadsskyddet är en förmån som finns till för att minska den enskildes kostnader för läkemedel och sjukvård som omfattar alla svenska medborgare. Efter en viss nivå subventionerar staten en del av kostnaden, och vid en högre nivå står staten för hela kostnaden. Maxbeloppet en person kan få betala själv är 2200 kr/år för läkemedel, 1100 kr/år för öppen sjukvård, 1500 kr/år för sjukresor och 2000 kr/år för medicinteknisk utrustning.⁴⁰

Även en relativt liten ökning i andelen av patientens egenfinansiering av läkemedel och sjukvård hade stärkt statsfinanserna, något som visade sig när Alliansen föreslog en höjning 2011. Då höjdes nivån för läkemedel från 1800 till 2200 kronor, en indexering i takt med inflationen då nivån legat still sedan 1999. Det beräknades spara 980 miljoner.⁴¹

Det är rimligt att anta att det är en avtagande effekt på höjningar, eftersom det blir färre och färre som ”slår i taket” ju högre beloppen höjs. För att ta lite marginal skulle vi kunna anta att effekten bara blir hälften så stor om en motsvarande höjning till genomfördes. Sannolikt hade den blivit något större. Det skulle i så fall ge oss ett maxbelopp på 2600 kronor för läkemedel, 1300 kronor för öppen sjukvård, 1800 för sjukresor och 2000 för medicinteknisk utrustning. Besparingen blir 490 miljoner. Detta blir en statsfinansiell besparing genom finansieringsprincipen – om staten lagstiftar om $x + a$ i högkostnadsskydd istället för x så kan de dra in statsbidragen med motsvarande summa.

Summa: 490 miljoner

---

³⁹ Gunnar Axén, f.d ledamot Socialförsäkringsutskottet. 0708-124917

⁴⁰ <https://data.riksdagen.se/fil/5AEED0F6-CB9C-4880-8C51-CA709CF1B866>

⁴¹ <http://www.svd.se/patienter-kan-fa-betala-mer>

Nedläggning av folkhälsomyndigheten

Denna institution som (många av) de politiskt aktiva på högerkanten älskar att hata hade under 2015 kostnader på 529 miljoner. Den största delen kommer från budgetposten Folkhälsomyndigheten som uppgår till drygt 369 miljoner, resten finansieras genom olika anslag.⁴²

Det vi främst känner igen dem för är deras restriktiva linje mot alkohol och tobak. Exempelvis har de drivit frågan om att förbjuda champagnesprut på nattklubbar och lagt fram direktiv för att förbjuda försäljning av så kallade helrör på krogar. Efter stenhård lobbying från dem råder nu totalt rökförbud på krogar – undantag görs inte ens för exempelvis libanesiska restauranger som vill ha tillstånd för vattenpipa.⁴³ Statlig propaganda för ett sundare leverne är något som inte borde bekostas av skattebetalarna och denna myndighet bör läggas ner. Det finns dock saker de gör som är vettiga, exempelvis har de beredskap vid händelse av epidemier och bedriver en del forskning. Dessa delar kan med fördel göras av andra myndigheter vilket också hade sparat en del administration. Uppskattningsvis uppgår dessa kostnader till 200 miljoner, medan resten går att spara in på.

Summa: 329 miljoner

Besparingar inom Arbetsförmedling och arbetsmarknad

Utgiftsområde 9 i statsbudgeten, Arbetsmarknad och arbetsliv, uppgick under 2015 till närmare 68 miljarder. Även om det råder bred politisk enighet om att det är bra på att satsa på att få så många som möjligt i arbete så finns här möjlighet att spara en del.

Det finns en mängd olika former av subventionerade anställningar med olika grader av subventionsgrad och olika lönetak, där det sistnämnda innebär att löner över den nivån inte bidrar till ytterligare subventioner.

Alla subventionerade anställningar borde rimligtvis ha samma lönetak. Nivån på lönetaket får inte heller vara för högt, då det innebär att subventionerna går till anställda som ändå har hög produktivitet och därför är i mindre behov av subventionerade anställningar. Idag tillåts nivåer upp till 22 000 kronor i månaden, vilket är omotiverat högt. En nivå på 17 000

⁴² <https://www.folkhalsomyndigheten.se/documents/om-myndigheten/uppdrag-styrdokument/folkhalsomyndigheten-arsredovisning-2015.pdf>

⁴³ <http://www.expressen.se/gt/ledare/lagg-ner-folkhalsoinstitutet/>

kronor per månad ger en skälig lön att leva på samtidigt som resurserna riktas mot de som står längst bort från arbetsmarknaden och hade inneburit en besparing på 1,1 miljarder enligt beräkningar gjorda av arbetsförmedlingen.⁴⁴

Vidare går det att dra ner på det totala antalet subventionerade anställningar. Hela systemet är krångligt. Så krångligt att 60% av de företag som anmälde lediga platser till arbetsförmedlingen uppgav att de inte kände till de olika formerna av subventioner särskilt väl och i vissa fall inte alls. Vissa former kräver dessutom mer administration än andra.

En effektivisering och förenkling vore att ta bort de tre stöd som heter instegsjobb, särskilt anställningsstöd och förstärkt särskilt anställningsstöd och ersätta dem med en utveckling av nystartsjobben. Denna reform finns mer utförligt i Centerpartiets budgetmotion för 2017, där den beräknas ge en besparing på 971 miljoner kronor. Med hänsyn till en ökning av KPI på drygt 1%, och lite säkerhetsmarginal, antas det ge en besparing på 900 miljoner i budgeten för 2015.⁴⁵

Sänkt lönetak för subventionerade anställningar: 1,1 miljard
 Sammanslagning av olika former subventionerade anställningar: 0,9 miljarder

Total summa arbetsförmedling: 2 miljarder

Höjd andel egenfinansiering av A-kassan.

A-kassan, som egentligen heter Arbetslöshetsförsäkring, är en försäkring av din inkomst. Om du väljer att teckna den försäkringen så får du också rätt till ersättning om du skulle förlora jobbet, upp till 80% av din lön med ett tak på 25000 kronor. Utöver det erbjuder många fackförbund tilläggsförsäkringar i olika former.

Till stor del finansieras den av arbetsgivaravgifter, och resten täcks in av medlemsavgifter. Det går att justera graden egenfinansiering genom att laborera med A-kassornas avgifter, något som regeringen Reinfeldt gjorde 2007 (reformen togs bort igen av samma regering under 2014).

⁴⁴ <https://www.centerpartiet.se/wp-content/uploads/2015/10/BM16-Centerpartiet.pdf>

⁴⁵ <https://www.centerpartiet.se/wp-content/uploads/2015/10/BM16-Centerpartiet.pdf>

Det finns idag 29 olika A-kassor att välja mellan, och den genomsnittliga avgiften är 119 kronor i månaden.⁴⁶ Det är en relativt liten summa, och det finns en rimlighet i att de som väjer att försäkra sin inkomst också i så stor mån som möjligt bär kostnaden för denna försäkring själva. Ett första steg för att minska utgifterna hade varit att höja den del som finansieras av medlemsavgifter upp till 50%.

Under 2014 betalade arbetsförmedlingen runt 12,7 miljarder kronor i ersättningar.⁴⁷ Av dessa var 22% finansierade av medlemsavgifter, medan staten stod för resten.⁴⁸ Om graden avgiftsfinansiering höjts till 50% hade det inneburit en besparing på 3,556 miljarder.

Summa: 3,556 miljarder

---

⁴⁶ <http://arbetsloshetskassa.nu/a-kassan>

⁴⁷ <http://www.iaf.se/Statistik/Statistikdatabasen/Utbetald-arbetsloshetsersattning---Ersattningsbelopp/>

⁴⁸ Jenny Bredahl, Departementssekreterare arbetsmarknadsdepartementet.

Diskussion

Att hitta 100 miljarder att spara var svårt men inte omöjligt. Det finns garanterat en mängd andra områden som inte behandlats i denna rapport där möjlighet finns att minska utgifterna ytterligare, men möjlighet har inte funnits att vända på precis alla stenar i statsbudgeten.

Sannolikt kommer de ekonomiska konsekvenserna bli mer kännbara för vissa grupper, avgörande för detta är hur de insparade pengarna sedan används. Det skulle exempelvis gå att helt avskaffa den statliga inkomstskatten (något vissa ekonomer hävdar skulle ge positiva statsfinansiella effekter⁴⁹) och ändå få en rejäl slant över. Eller tredubbla försvarsanslagen. Eller ge alla svenska medborgare 800 kr var i månadspeng. Eller något helt annat. Syftet var dock aldrig att peka ut de största vinnarna och förlorarna, utan att visa att det är möjligt med en mindre stat utan att samhället faller isär.

Som nämndes i inledningen har försvaret, grundskole- och gymnasieutbildning, bistånd, polis, rättsväsende och migration lämnats orörda. Det innebär inte att det inte finns besparingspotential, men de får behålla fullt anslag för att understryka att dessa funktioner är vitala för ett samhälle där alla ges samma möjligheter. Oavsett hur man väljer att forma samhället så är det absolut viktigaste att alla människor får sina rättigheter skyddade och ges samma möjlighet att lyckas oavsett bakgrund. För att de ska bli så är dessa poster avgörande. Här följer en kortare redogörelse till varför just dessa är de viktigaste.

Försvaret, eftersom Sveriges försvarsförmåga redan idag är långtifrån tillräcklig och det snarare vore på sin plats med en upprustning av försvaret genom ökade anslag. Att skydda sina medborgares rättigheter mot militära angrepp utifrån är statens mest grundläggande uppgift.

Att upprätthålla lag och ordning, och se till att medborgarnas rättigheter inte kränks, tillhör också statens kärnuppgift. Därför är även polis och rättsväsende de allra sista delarna att skära ner på.

Grund- och gymnasieskolan för att alla barn ska få samma möjlighet. Det finns givetvis besparingspotential även här, men ju längre ner i åldrarna

---

⁴⁹ <http://www.dn.se/debatt/avskaffad-statlig-inkomstskatt-skulle-oka-skatteintakterna>

man kommer ju svårare är det för någon att förändra sin livssituation. Besparingar ska i första hand inte drabba barnen, och det har helt undvikits här. Förvisso fyller de flesta gymnasieungdomar 18 och blir myndiga innan sin student, men då en reform av gymnasieskolan för att minska antalet utbildningsår varit för omfattande för att kunna behandlas i detta arbete får gränsen dras vid studenten. Därefter är det mer rimligt att öka kraven på att stå på egna ben.

Biståndet anklagas ofta för att göra mer skada än nytta och inte gå till rätt saker. Det är möjligt att det i vissa fall är sant, och att Sveriges bistånd inte är effektivt nog. I händelse av att det stämmer så borde målet vara att effektivisera och byta fokus snarare än att lägga ner. Även efter en nedbantning på 100 miljarder är Sverige ett såpass rikt land att vi har råd att fortsätta ta ett stort internationellt ansvar och hjälpa dem som är sämre bemedlade.

Migrationskostnaderna är väldigt höga, och kommer antagligen fortsätta vara för en tid framöver. Även om besparingspotential och effektivisering säkerligen går att finna även här så är det en av de sista posterna att dra ner på. Sverige ska göra sitt yttersta för att hjälpa de människor som är på flykt, och i händelse av att kostnaderna stiger ännu mer finns det andra poster där det säkerligen går att skära mer innan det är dags för migrationen att bantas.

Det är också sannolikt att en budget som sett ut på detta sätt fått en hel del dynamiska och beteendekonomiska effekter. Dessa är väldigt svåra, ibland omöjliga, att beräkna. Exempelvis är det rimligt att anta att avskaffat studiebidrag lett till att människor i högre grad valt relevanta utbildningar som leder till jobb, avslutat sina studier tidigare och därmed ökat skatteintäkterna. Samtidigt är det sannolikt att utbetalningarna av bostadsbidrag ökat till följd av det indragna bidraget. Listan över effekter likt dessa kan nästan göras oändlig, men ambitionen är att dessa ungefär ska gå jämnt ut eller leda till ytterligare besparingar/ökade intäkter.

Att fela är mänskligt. Reservation bör göras för eventuella felberäkningar, nedskärningar som visat sig vara dumsnåla och direkt skadliga eller besparingar som räknats dubbelt på grund av snåriga finansieringsmodeller för myndigheter och regionala bidrag. Lyckligtvis genererade denna rapport i ett överskott på 2,751 miljarder kronor som kan användas för just det.